

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Diplomová práce

NEBE — PEKLO — RÁJ

BcA. Julie Hojdová

Plzeň 2022

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra výtvarného umění
Studijní program Výtvarná umění
Specializace Užitá fotografie

Diplomová práce

NEBE — PEKLO — RÁJ

BcA. Julie Hojdová

Vedoucí práce: prof. Mgr. Štěpán Grygar
Katedra výtvarného umění
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2022

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE (projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **BcA. Julie HOJDOVÁ**
Osobní číslo: **D19N0047P**
Studijní program: **N8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Intermediální tvorba, specializace Užitá fotografie**
Téma práce: **DOKUMENTÁRNÍ FOTOGRAFIE**
Zadávací katedra: **Katedra výtvarného umění**

Zásady pro vypracování

Soubor fotografií reflektující problémy současné civilizace.

Tvůrčí záměr: Dokument zabývající se alternativním způsobem života.
Portrét atypického prostředí a člověka/komunity porušující stereotyp.

Způsob realizace: Analogová a digitální fotografie.

Cíl: Navázání kontaktu s fotografovaným subjektem, prozkoumání dané tematiky
a provedení sondy do života společnosti.

Předpokládaný charakter výstupu: Soubor fotografií.

Rozsah průvodní zprávy: 10 normostran

Rozsah teoretické části: **min. 10 normostran**
Rozsah praktické části: **vyplyne ze zpracování DP**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

Sontag, Suzan. *On Photography*. Penguin Books Ltd, 2010. ISBN: 9780141035789
Sanguinetti, Alessandra. *The Adventures of Guille and Belinda and the Enigmatic Meaning of their Dreams*. Nazraeli Press, 2010. ISBN: 978-1590052693.
Foglia, Lucas. *Human Nature*. Nazraeli Press, 2017. ISBN: 978-1590054642.
Foglia, Lucas. *A Natural Order*. Nazraeli Press, 2012. ISBN: 978-1590053522.

Vedoucí diplomové práce: **Prof. Mgr. Štěpán Grygar**
Katedra výtvarného umění

Datum zadání diplomové práce: **31. května 2021**
Termín odevzdání diplomové práce: **29. dubna 2022**

L.S.

Doc. akademický malíř Josef Mištera v.r.
děkan

Mgr. Jindřich Lukavský, Ph.D. v.r.
vedoucí katedry

Prohlašuji, že jsem umělecké dílo vypracovala samostatně a nejedná se o plagiát.

Plzeň, duben 2022

.....
podpis autora

Poděkování

Děkuji svému vedoucímu práce prof. Mgr. Štěpánovi Grygarovi za trpělivost, cenné rady a čas, který mi poskytl při zpracování diplomové práce.

Obsah

Úvod	7
Životní styl	7
Mé dosavadní dílo v kontextu specializace	8
Téma a důvod jeho volby	9
Proces přípravy	10
Rešerše	11
Proces tvorby	12
Technologická specifika	18
Závěr	19
Seznam použitých zdrojů	20
Knižní a periodická literatura	20
Internetové zdroje	20
Resumé	21
Seznam příloh	22

Úvod

Zadáním mé diplomové práce bylo vytvoření souboru fotografií reflektujících problémy současné civilizace. Rozhodla jsem se pro vytvoření dokumentu zabývajícím se alternativním způsobem života. Mým cílem bylo portrétování atypických prostředí, osob a komunit, které porušují zaběhlé společenské stereotypy.

Tento soubor zobrazuje problémy současnosti, jelikož výběrem alternativního životního stylu osoby často reagují na dnešní uspěchanou dobu, která se stále rychleji posouvá kupředu. Společnost je v každodenní konfrontaci s ideály o životě, vzhledu a chování. Tlak na současnou společnost je natolik velký, že určitá část dochází k uvědomění, že bohatství a materialismus není zdaleka tak důležitý a rozhodně není zárukou spokojeného a naplněného života. Jako mnohem důležitější hodnoty jsou naopak vnímány například péče o psychické a fyzické zdraví, dobré mezilidské vztahy, rodinné zázemí a svoboda. V případě volby povolání je pro osoby důležité nalezení naplnění a smyslu práce. Lidé začínají měnit životní hodnoty a volí alternativní životní styly.

Životní styl

Pro pojem životní styl existuje mnoho různých definicí. Jedna z nich je charakterizována v knize vysokoškolského učitele a vědce Blahoslava Krause jako široký komplex činností a s nimi spjatých postojů, norem, hodnot, návyků, které mají trvalý ráz a jsou pro každého individuálně specifické – vystihují jeho osobitost¹. Josef Smolík, který se mimo jiné profesně zaměřuje na subkultury mládeže, pojem definuje jako souhrn životních forem, jež jedinec aktivně prosazuje.² Jedná se tedy o subjektivní rozhodnutí jedince, které se váže na osobní hodnoty a přesvědčení. V životě máme na výběr z mnoha voleb a možnost volby znamená svobodu. Aby se někteří lidé cítili svobodně, musí učinit individuální rozhodnutí, někdy se jedná o volbu zcela odlišné cesty od většinové - mainstreamové - populace. Životní styl můžeme rozdělit

¹ KRAUS, Blahoslav. Základy sociální pedagogiky. S. 166.

² SMOLÍK, Josef. Subkultury mládeže: uvedení do problematiky. S. 38.

na konformní, alternativní a nekonformní (deviantní). Helena Kubátová ve své knize zabývající se sociologií životního způsobu tvrdí že:

„Základem teorie životního způsobu, která vychází ze strukturálního funkcionalismu, je tedy konformita s dominantním obecným kulturně-hodnotovým vzorcem společnosti, protože každý člen společnosti je morálně zavázán dodržovat obecné kulturní hodnoty a normy. Ovšem každý člen moderní diferencované společnosti je tak morálně zavázán k tomu, že se musí aktivně podílet na interpretaci těchto obecných hodnotových orientací. Tyto interpretace pak vedou k vytváření různých alternativních životních způsobů, které však nemohou jít za rámec dominantních kulturních hodnot.”³

Mé dosavadní dílo v kontextu specializace

Téma mé bakalářské práce znělo *Fashion: Ne— módní fotografie: Fotografie módní kolekce v odlišném stylu, než je v současnosti běžný*. Rozhodla jsem se pro obsahový experiment a vznikl soubor reklamních fotografií, který je pomyslně rozdělen do tří částí. [Příloha 1] Fotografovala jsem produkty značky *Fiadh*. Jedná se o tkané módní doplňky a pro moji práci jsem si vybrala šály. Inspiraci pro barevnost produktů *Fiadh* nachází v krajině západního pobřeží Irska. Z toho důvodu je jedna část projektu tvořena detaily a makro fotografiemi přírodních struktur.

Hlavní myšlenkou bylo, že můžeme postavit reklamní kampaň i na fotografiích bez zobrazení produktu a kampaň bude stále fungovat. V tomto případě propagujeme a prodáváme produkt jako životní styl. Podobně to bylo například u reklamních fotografií oděvní značky *Abercrombie & Fitch* které vytvořil Bruce Weber. Fotografie neprezentují oblečení, nýbrž dobře vypadající muže a ženy, jejich nahá těla, radostné momenty a americkou estetiku. Jejich filozofií je prodávat image. [Příloha 2]

Druhou část tvoří makro fotografie produktů. Z blízka zde vidíme materiál, ze kterého je produkt vyroben a je zde kladen důraz na zobrazení kvality a provedení. V třetí části můžeme vidět celkový produkt v podobě levitujících šál v krajinách, příležitostně s modelem. Pracovala jsem s kombinací analogových a digitálních snímků.

³ KUBÁTOVÁ, Helena. Sociologie životního způsobu. S. 42.

Jako součást práce vznikl katalog (lookbook) značky *Fiadh*, kde se do sebe jednotlivé fotografie prolínají, vzájemně na sebe působí a vytvářejí tak zcela nové obrazy. [Příloha 3] Efektu jsem docílila použitím kombinace pauzovacího papíru a transferových fólií.

V průběhu bakalářského studia jsem absolvovala zahraniční studijní pobyt v Irsku. Během studia v Dublinu na IADT Dún Laoghaire vznikl projekt *53 0'0''N, 8 0'0''W*, součástí kterého byla i publikace. [Příloha 4] Hlavním tématem projektu byla dokumentace skutečností, atypických prostředí a zátiší, se kterými se setkáme výhradně v Irsku. Mnohdy se jedná až o absurdní souhry předmětů a situací. Soubor byl tvořen na základě mé fascinace těmito skutečnostmi, a má být vnímán s nadsázkou a humorem.

Vyhledávání jedinečných míst, objektů, městských zátiší a jejich dokumentování se věnuji dlouhodobě. Dokumentární fotografie spolu s fotografií architektury jsou fotografické styly, které jsou mi nejbližší.

Téma a důvod jeho volby

Rozhodování nad volbou tématu bylo ovlivněno především mými aktuálními zájmy a fascinacemi. Chtěla jsem, aby pro mě téma představovalo výzvu, a bylo zajímavé po vizuální i obsahové stránce. Projevuje se u mě touha trávit čas v přírodě, ať už v jakékoliv formě. V přírodě nacházím klid, inspiraci a cítím se svobodně. Celý život žiji ve městě, přesněji v centru města a veškerého dění. Má to své výhody i nevýhody. Může se zdát, že nám města poskytují vše, co k pohodlnému životu potřebujeme, ale je to záruka spokojeného a naplněného života?

Začala jsem docházet do bodu přehlcenosti — společností, všudy přítomnou reklamou, smogem a betonovými bloky. Mnohdy také ve městě postrádám soukromí. Často si přeji vlastnit rekreační místo v přírodě, kde bych mohla nerušeně relaxovat. Myslím si, že se do podobného bodu dostalo a stále dostává mnoho dalších lidí. V ruchu velkoměsta je totiž těžké najít klid. Městské parky nám nikdy neposkytnou stejný zážitek jako návštěva divoké přírody, jelikož je uměle vytvořený, a ochuzen o možné setkání s faunou a flórou. Park je součástí města a město je systém, tvořený člověkem.

System je nezbytnou součástí naší společnosti. Určuje pravidla, řídí nás, ale zároveň nás i svazuje. A právě svázanost systémem, pravidly a normami je někdy důvodem, proč lidé volí alternativní způsoby života. Všichni chtějí být svobodní a svobodně se vyjadřovat. Ať už žijí ve městě nebo mimo něj.

Velká část společnosti se navrácí k tradičnímu způsobu života. Hodně lidí si uvědomuje uspěchanost dnešního světa, a proto začínají žít svůj život pomalejším tempem. Dávají přednost jednoduchosti před materialismem.

V současné době také narůstá zájem o původ a kvalitu potravin. Časté je pěstování a zpracovávání vlastního ovoce a zeleniny. Vrací se i chov dobytka v domácnostech. Lidé se tímto způsobem stávají soběstačnějšími a stravují se lokálními potravinami bez chemického ošetření. Mezi samozásobiteli funguje i výměnný obchod, zejména u přebytků.

Zmíněná témata považuji za velmi zajímavá, důležitá a především aktuální. To mě dovedlo k tvorbě fotografického dokumentu o alternativně žijících lidech. Zabývám se rozdílnými životními styly, alternativními přístupy, tématem života mimo systém nebo snahy nebýt systémem svázaný. V průběhu práce jsem zkoumala, co znamená být alternativní v současné společnosti. Domnívám se, že to, co vnímáme jako alternativní je relativní a pro každého subjektivní.

Proces přípravy

Začala jsem se více zajímat o alternativní způsoby jak lidé žijí a našla jsem spektrum alternativních forem, pro které se lidé rozhodují. Někdo volí alternativní cesty pouze v náznacích. Další část žije velmi odlišným způsobem života než obyvatelé měst. Jsou to například osoby žijící na odlehlých místech mimo civilizaci a systém. Často chovají dobytek a jsou soběstační. Systémem se nenechávají svazovat, přesto jsou ve většině případů na systému závislí.

Existují také lidé, co žijí alternativně v prostředí města, na které reagují, případně revoltují. Někdo je ortodoxně alternativní — společnost a systém opouští kompletně. Ne vždy tomu tak ale je na základě vlastního rozhodnutí. Může se jednat např. o narkomany a osoby bez domova.

Rešerše

Alternativně žijící komunity dokumentuje francouzský fotograf Antoine Bruy v souboru *Scrublands*. [Příloha 5] Bruy se zaměřuje na osoby na území Evropy, které se rozhodly pro radikální rozhodnutí žít mimo město. Tyto osoby upřednostnily klid a blízkost přírody před moderní civilizací s ní spojeným důrazem na konzum a produktivitu⁴. Soubor *Scrublands* mě zaujal jedinečností a nápaditostí dokumentovaných objektů. Je mi blízký pro odvahu osob vystoupit z komfortní zóny.

Forma a obrazová skladba fotografií Aleca Sotha a Lucase Foglii je mi nejbližší a nejvíce se podobá mé vizi o zpracování mého projektu. Líbí se mi, že je jejich obrazová skladba různorodá — složená z celků, detailů a pracujících s hloubkou ostrosti. Fotografie jsou zároveň kompaktní. Alec Soth je členem Americké fotografické skupiny *Magnum* a zabývá se především projekty z Amerického prostředí a její společnosti. [Příloha 6] Ke své práci používá velkoformátovou kameru. Lucas Foglia se zaměřuje na dokumentování lidí a jejich vztahu k přírodě. [Příloha 7]

V jeho práci nalezneme fotografie krajiny a portréty. Soth i Foglia se zabývají tematikou příbuznou mému projektu a jejich fotografie byly pro moji práci velkou inspirací.

V českém prostředí dokumentoval alternativní subkulturu Libor Fojtík v souboru *Trampové*. Filozofie trampů je podobná tématům, kterými se zabývám ve své práci.

„Pojem tramp podle románů Jacka Londona na jedné straně vyjadřuje člověka nerespektujícího všeobecně vžitě společenské konvence, pohybujícího se na okraji společnosti. Na straně druhé jde o hnutí založené na přátelství, sounáležitosti, romantickém vztahu k přírodě a odporu ke konzumnímu způsobu života a měšťáctví. V souvislosti se změnou společenského systému a politické situace, prošlo hnutí zásadními změnami i opětovnou obrodou a v jisté podobě žije dodnes.“⁵

Fojtíkovo zpracování souboru se mi líbilo kvůli seskupení různorodých snímků, včetně kombinací fotografií pořízených s bleskem a za denního světla.

⁴ BRUY. *Scrublands*.

⁵ FOJTÍK. *Trampové*.

Proces tvorby

Za nejnáročnější část při tvorbě dokumentu považuji hledání vhodných osobností, které by se v projektu mohly objevit a následně s nimi navázat kontakt. Další klíčovou částí je jejich získání ke spolupráci. Při tvorbě dokumentu zasahujeme do soukromí osob a jsme přítomní intimním situacím. Někdo se domnívá, že je společností vnímán jako kuriozita a nepřeje si být zviditelňován. Z toho důvodu někteří oslovení lidé mojí nabídku nepřijali.

Vytvoření vztahu s fotografovanou osobou je pro tvorbu snímků esenciální, pakliže mají být výsledkem snímky s výpovědní hodnotou. Pokud se staneme součástí komunity, je nám umožněno být přítomni při všedních aktivitách komunity. Můžeme zaznamenávat autentické momenty, zátiší nebo dané prostředí využít pro tvorbu inscenovaných fotografií. Pokud je mezi fotografem a subjektem důvěra, fotografovaná osoba se cítí uvolněně a přítomnost fotoaparátu již tolik nevnímá a mohou vzniknout autentické fotografie.

S přípravou a tvorbou diplomové práce jsem začala brzy, abych nasbírala co nejvíce pracovního materiálu, ze kterého mohu později vytvořit selekci. Mým plánem bylo dokumentovat vše, s čím se při tvorbě setkám. První snímky jsem byly pořízeny na jaře roku 2021. V té době jsem ještě nevěděla, co vše bude do výsledného souboru zahrnuto. V úvahu přicházela i varianta, že se ve finálním výstupu zaměřím pouze na dokument jedné osoby nebo jednoho druhu alternativního způsobu života.

Projekt zobrazuje alternativní jedince z různých prostředí, která se mohou vzájemně prolínat. Chtěla jsem, aby byl soubor složen z portrétů, krajin, zátiší i objektů a celek tak působil různorodým dojmem. Kombinací fotografií z odlišných prostředí můžeme tvořit zcela novou naraci. Divák má dostatek prostoru pro vlastní interpretaci fotografií.

Vzhledem k různorodosti jednotlivých účinkujících a jejich počtu bylo zapotřebí určit jednotný způsob záznamu fotografií pro jejich společné fungování. V případě zátiší a objektů se snažím o udržení frontálního pohledu a středovou kompozici. Portréty jsou také foceny frontálně a osoba se nachází ve středu obrazu. Mimo portrétované osoby má být na fotografii viditelné i okolní prostředí.

Moje práce se nachází na pomezí inscenovaného dokumentu a dokumentární fotografie. Za inscenovaný dokument můžeme považovat některé portréty osob. Jedná

se o případy, kdy osobám určuji místo a způsob jakým se mají postavit, případně další rekvizity, které se mají v obraze objevit. [Příloha 8] Další část fotografií je čistě dokumentární, jelikož pouze zaznamenává přítomný okamžik. [Příloha 9] Tvořím v současném stylu dokumentární fotografie. Oproti klasickému reportážnímu dokumentu, který byl typicky černobílý, dynamický a často cítíme fotografovu blízkost subjektu, se současný styl vyznačuje barevným zpracováním, strohým dokumentem a již se tolik nedbá na formu, nýbrž na sdělení/obsah. Současných výtvarných přístupů je mnoho. Souvisí a reagují na vývoj společnosti a aktuální dění.

Spiritualisté

Na začátku roku 2021 jsem se začala sblížovat s komunitou lidí, zabývajících se spiritualitou. Spiritualisté kladou důraz na osobní rozvoj a vzájemně se podporují.

“Spiritualita (duchovnost) je způsob života, duchovní pohled na život, svět a práci, humánní a prosociální způsob jednání s lidmi. Vychází z dualistické náboženské představy, že vedle materiálního, hmotného světa existuje ještě svět duchovní, nezávislý na hmotě.”⁶

Někteří z nich praktikují otužování a dýchání podle Wima Hofa. Metoda Wima Hofa údajně může zvýšit odolnost lidského těla na fyzické i psychické úrovni⁷. Také se zúčastňují nejrůznějších rituálů. Jedním z nich je například indiánský obřad *Potní chýše*.

„Tento prastarý obřad je zaměřený na očistu těla (detoxikace), srdce, mysli a ducha. Byl užíván na obdobném principu již našimi prapředky i u nás ve střední Evropě. Je to přírodní parní sauna, kde jsme v kontaktu se všemi živly a se sebou samými, s naší pravou přirozeností. V rituálu se dostáváme k samému jádru, k pravému významu našeho života, který si každý v sobě neseme.”⁸

⁶ HEŘT. Spiritualita.

⁷ HALUSKOVÁ, VOTAVA. Vycvičte svou imunitu chladem a dýcháním podle Wima Hofa.

⁸ Abuelito Fuego. Obřad potní chýše.

Vzhledem k mému vztahu s touto skupinou mi bylo umožněno zúčastnit se ceremonie jako pozorovatel a celý průběh obřadu dokumentovat. Velmi jsem si této možnosti vážila, jelikož se jedná o intimní záležitost. Účastníci se během obřadu setkávají s hlubokým diskomfortem. Zasluhou poskytnuté důvěry ze strany zúčastněných mi bylo umožněno pořídit autentické fotografie. Původně měly být fotografie součástí diplomové práce. Později jsem se rozhodla pro solitérní dokumentární soubor *Znovu se narodit*. [Příloha 10]

Johnny Násilník

Během poslechu hudby jsem objevila českého interpreta s pseudonymem Johnny Násilník. Johnny je kontroverzní rapper s pronikavým hlasem, pankáč a aktivista, co nesnáší policii a pseudoautority. Věnuje se psaní textů a filozofii, kterou studoval po dobu jednoho semestru v Hradci Králové. V té době se začínal formovat Johnnyho aktuální alternativní životní styl. Nazývá se experimentálním bezdomovcem, trvalé bydliště nemá a jeho majetek je v rozsahu jednoho batohu, se kterým cestuje a přespává u kamarádů.

Za účelem tvorby fotografií jsem se rozhodla Johnnyho kontaktovat. Vzhledem k Johnnymu alternativnímu životnímu stylu byla domluva ohledně setkání obtížnější. Setkali jsme se pouze jednou, během punkového festivalu Punx Treffen Zarch v Siřemi. Prostředí festivalu a návštěvníky jsem dokumentovala na černobílé kinofilmové záznamové médium. Negativ byl poškozen, nejspíše došlo k problému během vyvolávání média. Výsledné fotografie jsou málo čitelné, a i vzhledem k černobílé barevnosti nebyly vhodné pro zařazení do diplomové práce. [Příloha 11]

Jana

Jana je povoláním pastýřka neboli bača. Je jedinou ženou ve skupině spolupracujících pastevců. Tomuto alternativnímu povolání, a s ním spojeným životním stylem, se věnuje posledních 10 let. Pastýř je jedno z nejstarších povolání. V současné době ale pastýřů nenajdeme mnoho. V celé České republice je jich pouze několik desítek a vzájemně se mezi sebou znají.

Stádo od jara do konce podzimu spásá chráněné krajinné oblasti Českého Krasu. Spásání je tradiční způsob údržby těchto oblastí. Pokud by se oblasti neudržovaly, časem by zanikly.

Místo kde Jana žije připomíná za hezkého počasí ráj na zemi. Nachází se na samotě, obklopuje jej les a nádherný pohled do berounské krajiny. Stádo ovšem potřebuje obstarat za jakéhokoliv počasí a ne vždy je to práce příjemná. Jana společně se stádem přebývá na kopci v malém obytném přívěsu opatřeným solárním panelem. Vodu na místo dováží v barelech. Její život se kompletně odvíjí od potřeb stáda. Každý den se stádem vyráží na odlišné pastviny.

Jany životní styl je zcela odlišný od životů většinové společnosti. Není ve spěchu a s ním spojeným stresem. Město navštěvuje pouze v nejnezbytnějších případech, jako je návštěva lékaře. Svázanost systémem nepocítuje. Ačkoliv se může na první pohled zdát, že Jana žije zcela mimo systém, není tomu tak. Bez přítomnosti systému by Jana toto povolání mít nemohla, jelikož je spásání chráněných krajinných oblastí financováno státními dotacemi.

Na konci podzimu se celé stádo stěhuje na místo, kde přečká zimu. Jana, společně se svým mladším bratrancem Františkem, který je také pastýř, musí s dalšími pomocníky urazit přes sto kilometrů. Cesta trvá týden.

Janu jsem navštívila několikrát a měla jsem tak možnost pořídit fotografie z rozmanitých lokací a během různorodých aktivit. Naše počáteční schůzky byly důležité především pro vzájemné seznámení.

Helena

S Helenou se setkávám a její život fotografuji již několik let. Helena žije na vesnici, kterou téměř neopouští. Je zaměstnancem místního obecního úřadu a ve zbylém čase se stará o několik druhů zvířat. Zvířata jsou její rodina a náplň života. Na její zahradě se pohybují pštrosi, koně, slepice, krůty, psy a kočka. Věnuje se i líhnutí vajíček.

Markéta

Markéta je velmi silná a pozitivní žena. Praktikuje jógu a filozofii s jógou spojenou. I přes všechny nástrahy, které jí život přinesl, dokázala zachovat klid a udržet

si úsměv na tváři. V průběhu života se naučila odpoutat od materialismu. Nyní žije v maringotce a vlastní pouze minimální počet věcí, které jsou pro ní nezbytné. Maringotka je obklopena výběhy s koňmi, kteří jsou nedaleko ustájení. Markéta za život vyzkoušela mnoho druhů zaměstnání. Působila například jako lektorka jógy a podílela se na vybudování sýrárny a jejím následném chodu. V současnosti se živí péčí o koně a výpomocí v nedaleké restauraci.

Vedle maringotky se nachází i skromné políčko, kde se Markéta věnuje pěstování vlastních potravin, které následně zpracovává do formy produktů jako jsou domácí marmelády, zavařeniny, chutney apod. Pro Markétu je důležitý původ a způsob, jakým jsou potraviny ošetřovány. Supermarkety prakticky nenavštěvuje a již několik let je vegetariánka.

Marek

Pokud není Marek v zaměstnání, tráví svůj veškerý volný čas na rozlehlých pozemcích nedaleko Plzně. Věnuje se chovu skotu a drůbeže a souvisejícím zemědělským činnostem. Zajímá se o dřevostavby, zdravý životní styl, původ potravin a komunitní sdružování. Občas na jeho pozemku probíhají komunitní práce, za které poskytuje účastníkům různé benefity. Jako své zázemí na pozemku využívá obytný přívěš.

Jakub

Jakub si prožil velmi alternativní šestileté období, během kterého byl členem freetekno subkultury a vlastnil obytnou dodávku, se kterou se účastnil nejrůznějších happeningů této subkultury.

Freetekno je jedním ze stylů elektronické taneční hudby a s ním je spojený i životní styl. Socioložka Marta Kolářová tvrdí, že tento styl vzniká i z odporu k mainstreamu taneční hudby: stísněnému prostředí v halách, DJským hvězdám, vysokému vstupnému a ztrátě původní spontaneity. Alternativou se staly venkovní svobodně organizované akce bez vstupného, pořádané přímo soundsystémy, tzv. freeparties⁹.

⁹ KOLÁŘOVÁ, ORAVCOVÁ. Revolta stylem: hudební subkultury mládeže v České republice. S. 87.

V průběhu života měl Jakub možnost vyzkoušet si rozdílné přístupy a životní styly. Po dobu několika měsíců bydlel společně s jeho psem v garáži, bez vody a elektřiny. V současnosti žije v centru města odkud pravidelně dojíždí na zahradu nacházející se na periferii. Zde má prostor pro seberealizaci, pěstování vlastního ovoce a zeleniny.

Pro tvorbu dokumentu je vhodné navštěvovat místa nebo osoby opakovaně. Pokud již známe místo, se kterým budeme pracovat, můžeme se na fotografování lépe připravit a dopředu si určit přibližnou vizi. Pokud se fotografie nepovedou dle našeho očekávání, můžeme se z chyb poučit a snímky při příští návštěvě zopakovat tak, aby se co nejdříve setkávaly s naší představou.

Můžeme mít vizi - určitý směr, kterým se chceme ubírat, ale určit plný obsah dokumentu dopředu nelze. Jedná se o organickou disciplínu, při které reagujeme na skutečnosti kolem nás.

Až v průběhu práce jsem si plně uvědomila časovou náročnost projektu, pokud je mým záměrem vytvoření sondy do celkové alternativní společnosti. V tomto případě by byla vhodná forma dlouhodobého dokumentu. Časově náročný dokument, dlouhodobé sledování a navštěvování jednotlivých osob by do projektu vnesl čas a tím pádem získal i větší výpovědní hodnotu, jelikož bychom mohli sledovat postupné proměny a stárnutí osob, transformace prostředí a být součástí aktivit pro osoby typické.

Vzhledem k nedostatku potřebného času diplomová práce obsahuje pouze jednu část dlouhodobého projektu, který je stále otevřen. To je důvod k označení publikace *nebe – peklo – ráj* popisem no. 1.

Technologická specifik

Mým záměrem bylo zpracování projektu na barevné záznamové médium. Uvažovala jsem nad použitím středního formátu a barevného svitkového filmu. Svitkový film umožňuje záznam ve vysoké kvalitě, obraz má specifickou měkkost a atmosféru. Nevýhodou tohoto média jsou vysoké náklady na zpracování. To mě dovedlo k práci s digitálním přístrojem Hasselblad X1D. Čip tohoto fotoaparátu nekopíruje velikost políčka svitkového filmu. Velikost snímače je 43,9 x 32,9 mm

a kvalita záznamu je ale stále větší než u full-frame čipů (36 x 24 mm). [Příloha 12] To nám umožňuje prezentovat fotografie velkých rozměrů a vysokou kvalitu obrazu. Používala jsem širokoúhlý objektiv Hasselblad XCD 45 mm f/3,5.

Kompletní soubor fotografií je prezentován v publikaci *nebe – peklo – ráj*. [Příloha 13] Pro tisk obálky i vnitřku publikace byla použita technologie digitálního (laserového) tisku. Obálka je vyrobena z papíru SIRIO COLOR 290g, odstín kašmírový. Pro vnitřek publikace byl použitý papír MUNKEN 170g, odstín polar. Velikost publikace je 210 x 280 cm a je spojená vazbou V2 (lepená vazba). Zkoušky tisku byly provedeny v několika světlostech na papíry MUNKEN 170g, v odstínech lynx, pure a polar. [Příloha 14] Odstín polar s nejbělejšími vlastnostmi byl pro fotografie nejvhodnější.

Čtyři fotografie ze souboru jsou prezentovány mimo publikaci v podobě velkoformátových tisků o rozměru 40 x 50 cm. Jedná se o horizontální fotografie, vytvořené technologií pigmentového tisku na matný papír COALA Matt coated 180g. Vlastnosti tohoto papíru nejvíce odpovídaly mé představě. Papír je méně kontrastní a fotografie tak získávají měkčí/jemnější dojem. [Příloha 15] U všech fotografií musela být provedená předtisková příprava. Nejčastěji se jednalo o úpravy světlosti a kontrastu fotografií.

Nejvěrnější barevnost a tonalitu fotografií dle mého záměru můžeme vidět na zkalibrovaném monitoru. V případě pigmentového tisku se mi také podařilo docílit věrného zobrazení.

Obecně je tisk od zobrazení na monitoru vždy lehce odlišný. Nejlepší kvalitu tisku dosáhneme použitím pigmentového (inkoustového) tisku. Laserovým tisk je pro mne ve většině případů neuspokojivý, především pokud se jedná o fotografie. U fotografií je problémový tisk ve středních tónech. Také musíme počítat se ztrátou kvality a odlišnou barevností. V případě grafiky je digitální tisk dostačující. Naším záměrem může být například použití strukturovaného nebo metalického papíru a dosáhneme tak zajímavých efektů. V mém případě se snažím, aby měly fotografie více klasický charakter. Strukturovaný nebo jiný papír se speciálním efektem by pro mě nebyl vhodný.

Závěr

Zaznamenávání zmíněných témat považuji za důležité, jelikož je přínosné informovat společnost o kulturní diverzitě, subkulturách a životních stylech. Můžeme se tak snažit o odstranění diskriminace a xenofobie ve společnosti a vybízet okolí ke vzájemnému respektu. Tento záznam může být významný i z hlediska kulturní a sociální antropologie. Současně mohou být fotografie a příběhy lidí inspirací pro ostatní.

Došla jsem k závěru, že přítomnost systému je dnes natolik velká, že není možné, aby nás vždy do určité míry nezasahoval. Přináší s sebou kladné i záporné aspekty. Důležité je naše vnitřní nastavení a postoje.

Diplomová práce mi umožnila mnoho zajímavých setkání a zážitků. Rozšířila mé znalosti a obohatila o cenné zkušenosti. Utvrdila mě o pravdivosti rčení, že cesta je cíl. Nyní mám zkušenosti s vývojem knihy v plném rozsahu. Od počáteční myšlenky, přes výrobu a selekci snímků, až po finální tisk.

Práce mě inspirovala k tvorbě dalších projektů dokumentárního charakteru. S dokumentováním alternativních životních stylů a sbíráním materiálu pro rozšíření projektu hodlám pokračovat i nadále.

Seznam použitých zdrojů

Knižní a periodická literatura

KOLÁŘOVÁ, Marta a Anna ORAVCOVÁ. *Revolta stylem: hudební subkultury mládeže v České republice*. 1. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011, 264 s. ISBN 978-80-7330-194-1.

KRAUS, Blahoslav. *Základy sociální pedagogiky*. 2. vyd. Praha: Portál, 2008, 215 s. ISBN 978-80-262-0643-9.

KUBÁTOVÁ, Helena. *Sociologie životního způsobu*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010, 272 s. ISBN 978-80-247-2456-0.

SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže: uvedení do problematiky*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010, 281 s. ISBN 978-80-247-2907-7.

Internetové zdroje

Abuelito Fuego. *Obřad potní chýše* [online]. 2022 [cit. 28. 4. 2022]. Dostupné z: <http://abuelitofuego.cz/obrad-potni-chyse/>

BRUY, Antoine. *Scrublands*. *Lensculture* [online]. 2014 [cit. 28. 4. 2022]. Dostupné z: <https://www.lensculture.com/articles/antoine-bruy-scrublands>

FOJTÍK, Libor. *Trampové*. *Libor Fojtík* [online]. 2014 [cit. 28. 4. 2022]. Dostupné z: <http://www.liborfojtik.com/en/home/tramp>

HALUSKOVÁ, Veronika, VOTAVA, Jiří. *Vycvičte svou imunitu chladem a dýcháním podle Wima Hofa*. *Brain Market* [online]. 2021 [cit. 28. 4. 2022]. Dostupné z: <https://www.brainmarket.cz/nase-novinky/metoda-wima-hofa/>

HEŘT, Jiří. *Spiritualita*. *Sisyfos - Český klub skeptiků* [online]. 2008 [cit. 28. 4. 2022]. Dostupné z: <https://www.sisyfos.cz/clanek/796-spiritualita>

Resumé

Diplomová práce se zabývá životními styly, rozdílnými přístupy a zkoumá podoby alternativy v současnosti. Provádí sondu do života společnosti. Popisuje vývoj praktické části - autorského souboru dokumentárních fotografií. Finálním výstupem této práce je výstavní soubor a publikace zaměřující se na alternativní způsoby života, osoby a prostředí s nimi spjaté.

The diploma thesis deals with lifestyles, different approaches and examines the forms of the alternative today. Examines and inform about the life of society. Describing the development of the practical part - the author's set of documentary photographs. The final output of this work is an exhibition set and publication, focused on alternative ways of life, people and the environment associated with them.

Seznam příloh

Příloha 1

Fiadh (bakalářská práce) - ukázka finální skladby fotografií

Příloha 2

Bruce Weber: Abercrombie & Fitch Fall/Winter campaign 1996-1997

Příloha 3

Fiadh (bakalářská práce) - ukázka publikace a použitých materiálů

Příloha 4

53 0'0''N, 8 0'0''W (výstavní soubor a publikace)

Příloha 5

Antoine Bruy: Scrublands

Příloha 6

Alec Soth: Sleeping by the Mississippi

Příloha 7

Lucas Foglia: Human Nature, A Natural Order

Příloha 8

Nebe — peklo — ráj (ukázka inscenovaného dokumentu)

Příloha 9

Nebe — peklo — ráj (ukázka dokumentární fotografie)

Příloha 10

Znovu se narodit

Příloha 11

Dokumentace festivalu Punx Treffen Zarch (poškozený negativ)

Příloha 12

Velikosti rozdílných typů senzoru fotoaparátu

Příloha 13

Ukázka finální podoby publikace

Příloha 14

Ukázky nátisku publikace

Příloha 15

Adjustace finálního výběru velkoformátových fotografií

Příloha 1

Fiadh (bakalářská práce) - ukázka finální skladby fotografií¹⁰

¹⁰ Foto: vlastní

Příloha 2

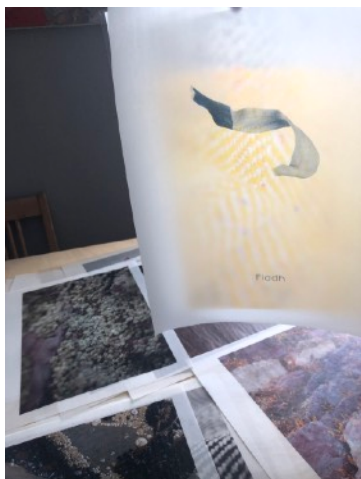
Bruce Weber: Abercrombie & Fitch Fall/Winter campaign 1996-1997¹¹

¹¹ Foto: WEBER, Bruce. Dostupné z: <https://www.vogue.fr/vogue-hommes/fashion/diaporama/flashback-bruce-webers-1990s-campaigns-for-abcrombie-fitch/36436>

Příloha 3

Fiadh (bakalářská práce) - ukázka publikace a použitých materiálů¹²

¹² Foto: vlastní

Příloha 4

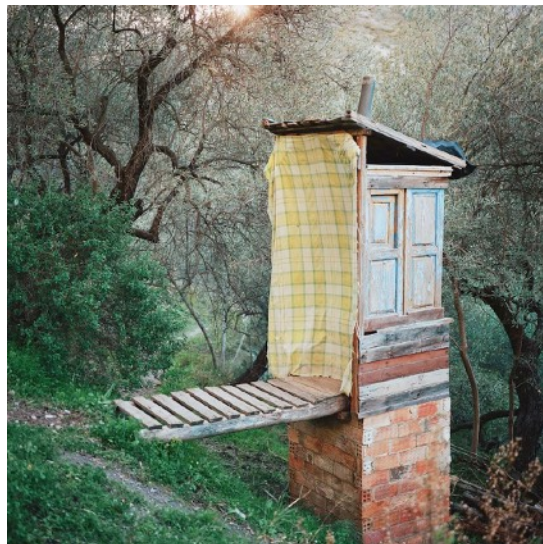
53 0'0"N, 8 0'0"W (výstavní soubor a publikace)¹³

¹³ Foto: vlastní

Příloha 5

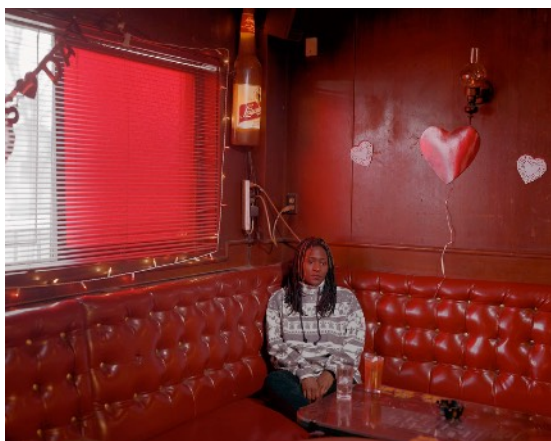
Antoine Bruy: Scrublands¹⁴

¹⁴ Foto: BRUY, Antoine. Scrublands. *Lensculture*. Dostupné z: <https://www.lensculture.com/articles/antoine-bruy-scrublands>

Příloha 6

Alec Soth: Sleeping by the Mississippi¹⁵

¹⁵ Foto: SOTH, Alec. Sleeping by the Mississippi. Dostupné z: <https://alecsoth.com/photography/projects/sleeping-by-the-mississippi>

Příloha 7

Lucas Foglia: Human Nature, A Natural Order

Příloha 8

Nebe — peklo — ráj (ukázka inscenovaného dokumentu)¹⁶

¹⁶ Foto: vlastní

Příloha 9

Nebe — peklo — ráj (ukázka dokumentární fotografie)¹⁷

¹⁷ Foto: vlastní

Příloha 10

Znovu se narodit¹⁸

¹⁸ Foto: vlastní

Příloha 11

Dokumentace festivalu Punx Treffen Zarch (poškozený negativ)¹⁹

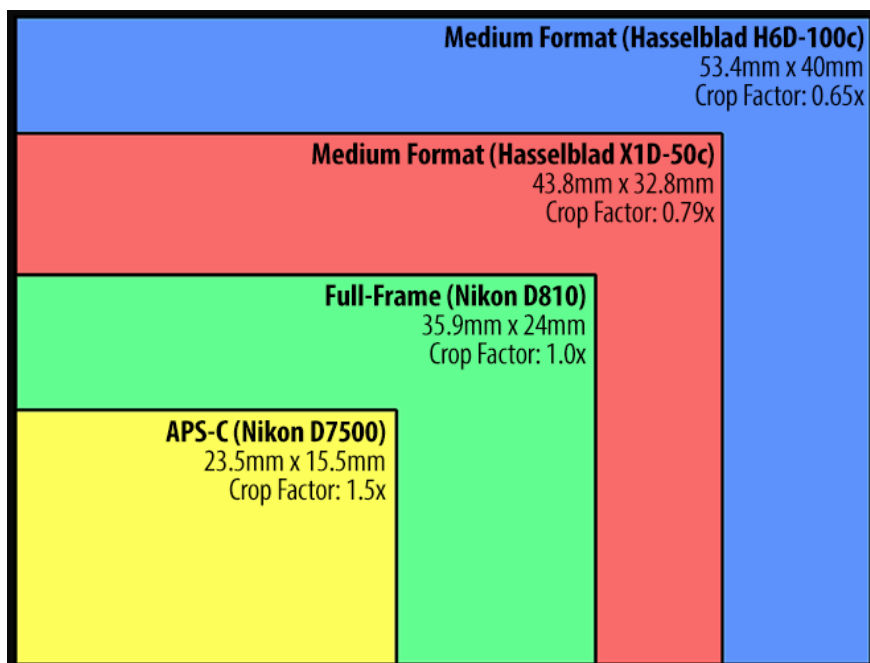

¹⁹ Foto: vlastní

Příloha 12

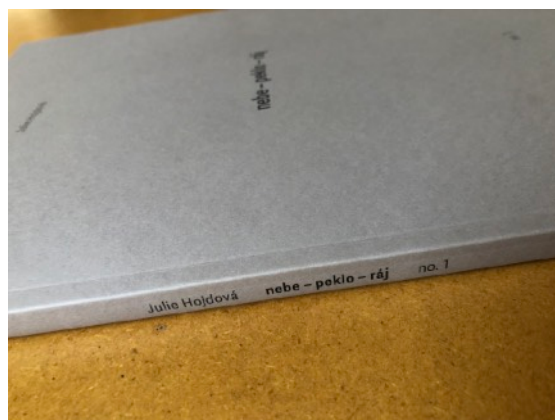
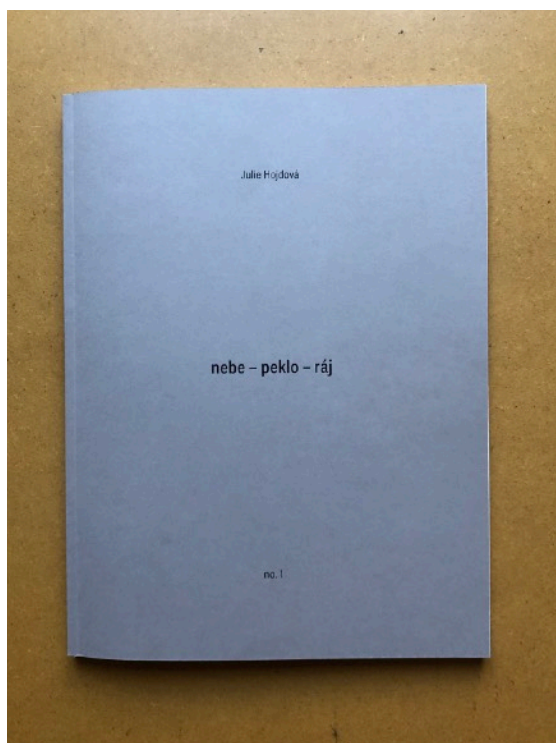
Velikosti rozdílných typů senzoru fotoaparátu²⁰

²⁰ Foto: Photography life. Dostupné z: <https://photographylife.com/reviews/hasselblad-x1d-50c>

Příloha 13

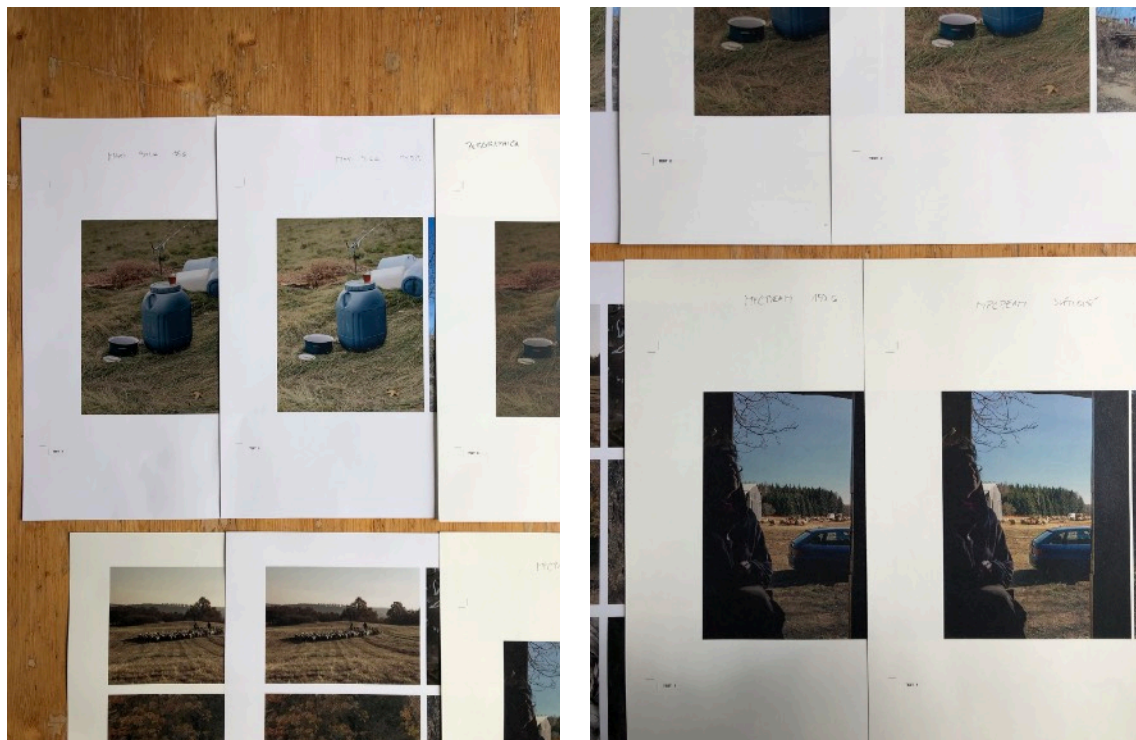
Ukázka finální podoby publikace²¹

²¹ Foto: vlastní

Příloha 14

Ukázky nátisku publikace²²

²² Foto: vlastní

Příloha 15

Adjustace finálního výběru velkoformátových fotografií²³

²³ Foto: vlastní